

STORTRÅLERNES FISKE I 1955

Av sekretær Sverre Mollestad.

Med «stortrålere» mener en her fartøyer på over 300 bruttotonn som benyttes til trålfiske. Mindre trålere kalles gjerne «småtrålere».

I det følgende skal en gi en oversikt over fangstresultatet for stortrålerne i 1955. Tallene er utarbeidet på grunnlag av fangstopp-gaver, som innhentes fra rederiene med hjemmel i lov av 20. april 1951 om fiske med trål. En oversikt over driftsresultatene vil senere bli gitt i en særskilt melding.

Deltakelse.

Tallet på stortrålere har økt en del de siste årene. Etter den tidligere lov om trålfiske – lov av 17. mars 1939 om fiske med bunnslepenot – var tallet på tråltillatelser begrenset til 11. Dette gjaldt fartøyer på over 50 bruttotonn. Lov av 20. april 1951 om fiske med trål har ikke noen slik tallmessig begrensing. Nå regner en ellers bare fartøyer på over 300 bruttotonn for stortrålere.

I årene 1952 til 1955 har antall tråltillatelser for fartøyer over 300 bruttotonn vært henholdsvis 13, 18, 20 og 21, mens det i de tilsvarende årene er 12, 15, 16 og 17 som har drevet fiske. I 1955 var det dessuten ett fartøy som foretok en tur etter sild, men dette er ikke tatt med her. Omkring halvparten av stortrålerne hører hjemme i Kristiansund. En viser ellers til tab. 1 hvor det er gitt en oversikt over antall tråltillatelser og antall farkoster som drev fiske i årene 1953—55, fordelt på fylker og størrelsesgrupper.

De 17 fartøyene som drev fiske i 1955 hadde en samlet tonnasje på 7 655 bruttotonn, eller gjennomsnittlig 450 bruttotonn pr. fartøy. Gjennomsnittsalderen av fartøyene var 17 år og gjennomsnittsstørrelsen på maskinen 765 HK.

På disse fartøyene deltok det 479 mann. Dette gir et gjennomsnitt på 28 mann pr. fartøy. Mannskapets størrelse varierer

Tabell 1. Tråltillatelser og fartøyer som drev fiske 1953—55.

	Tråltillatelser			Fartøyer som drev trålfiske		
	1953	1954	1955	1953	1954	1955
<i>Fylker :</i>						
Finnmark	1	1	1	1	1	1
Troms	4	4	4	3	3	3
Nordland	2	2	2	1	1	1
Møre og Romsdal .	10	11	10	9	9	9
Bergen	1	1	3	1	1	2 ¹
Rogaland	—	1	1	—	1	1
<i>Størrelsesgrupper :</i>						
300—399 br. tonn.	6	6	7	5	5	6
400—499 —	6	8	10	5	6	8 ¹
500—599 —	2	2	2	1	1	1
600—699 —	4	4	2	4	4	2
I alt	18	20	21	15	16	17 ¹

¹ Dessuten ett fartøy som drev trålfiske etter sild en tur på slutten av året. Fangsten (sild) er heller ikke tatt med i tabellene.

ellers en del fra båt til båt blant annet etter størrelsen, og også litt fra den ene turen til den andre.

Driftstiden er beregnet til gjennomsnittlig 36,3 uker (254 døgn).

Følgende oppstilling viser spredningen av driftstiden:

Driftstid	Antall farkoster
20—23,9 uker	1
24—27,9 „	1
28—31,9 „	1
32—35,9 „	2
36—39,9 „	6
40—44,9 „	6

Driftstiden er her beregnet på den måten at kortere opphold ved land er regnet som driftstid, mens lengre opphold ikke er regnet med. Tallet er derfor delvis anslått. Regner en bare med tiden i sjøen, kommer en til gjennomsnittlig 222 døgn, mens antall fiskedager var 161.

Fangst- og avsetningsforhold.

Fangstforholdene i 1955 betegnes som gode. Om våren var det godt fiske på Finnmarken, og fisket ved Bjørnøya og på Svalbard-feltene var bedre enn på flere år. Deltakelsen ved Vest-Grønland var mindre enn foregående år.

Avsetningsforholdene var også gode og prisene jevnt over noe høyere enn foregående år. Dette fremgår av tabell 2, hvor det er tatt med en del beregnede gjennomsnittspriser for årene 1953, 1954 og 1955. De er fremkommet ved bare å dividere verdien med mengden for hver fiskesort. En slik gjennomsnittspris vil, foruten av den rene prisbevegelse, også være influert av fangstenes sammensetning da småfisken oppnår betydelig lavere pris enn den store fisken. Størrelsesfordelingen kan jo variere en del fra år til år alt etter hvor sterkt de forskjellige årsklassene er representert i fangstene.

Det har foregått en ytterligere omlegging fra tilvirkning av fisken ombord til levering av fersk fisk til tilvirkningsanleggene i land. I 1955 tilvirket 6 fartøyer all fisken ombord til saltfisk, 4 leverte all fersk i land, mens 7 fartøyer leverte en del fersk fisk og saltet en del ombord. I alt ble det foretatt 32 saltfisk-turer, 134 ferskfisk-turer og 12 turer hvor fangsten ble delvis

Tabell 2. Gjennomsnittspriser pr. kg i 1953, 1954 og 1955.

	1953	1954	1955
	(.....Kr. pr. kg.....)		
Saltet torsk	1,18	1,32	1,46
« sei	0,98	0,92	0,86
« hyse	0,92	0,78	1,03
Fersk torsk	0,54	0,69	0,66
« sei	0,60	0,45	0,59
« hyse	0,49	0,55	0,55
« uer	0,41	0,46	0,43
Tran	1,43	1,43	1,44
Fiskemel	0,59	0,55	0,63
Fiskeolje	0,92	0,94	0,95
Beregnet råfisk inkl. biprod....	0,58	0,63	0,71
Beregnet råfisk ekskl. biprod. .	0,63	0,66	0,74

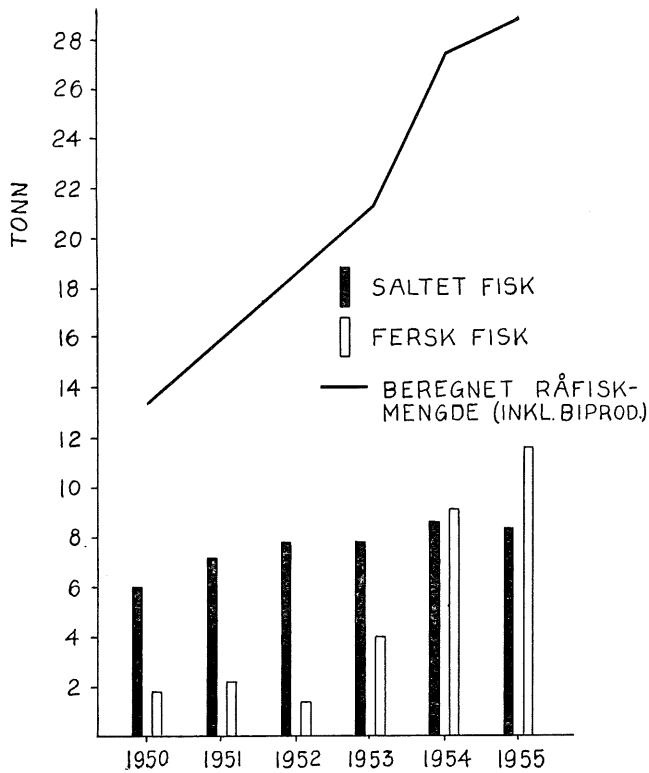

Fig. 1. Ilandbrakt fangst av stortrålerne 1950-55.

saltet ombord og delvis levert fersk. Utviklingen av forholdet mellom saltfisk og ferskfisk i de siste årene fremgår av fig. 1.

Mengde- og verdiutbyttet.

Fangsten ble i 1955 8 286 tonn saltfisk mot 8 553 tonn foregående år. Det var således en liten nedgang i saltfiskmengden. Ilandbrakt ferskfisk økte imidlertid fra 9 073 tonn i 1954 til 11 627 tonn i 1955. Fangstmengden omregnet til råfiskvekt gikk opp med vel 5 pct. fra foregående år, fra 27 312 til 28 740 tonn. I disse tabellene er medregnet biprodukter. Uten biprodukter var beregnet råfiskmengde i 1955 26 129 tonn. Av fangstmengden omregnet til råfiskvekt utgjorde torsk 73,3 pct., sei 2,8 pct., hyse 3,4 pct., uer 6,9 pct., annet og uspesifisert 4,5 pct. og biprodukter, medregnet det som er gått til oppmaling 9,1 pct.

Verdien av fangsten gikk opp fra 17 202 000 kroner i 1954 til 20 442 000 kroner i 1955. I 1953 var fangstverdien 12 267 000 kroner. Av verdien utgjorde i 1955 torsk 79,7 pct., sei 2,3, hyse 2,6, uer 4,1, annet og uspesifisert 5,4 pct. og biprodukter 5,9 pct.

Gjennomsnittlig brutto fangstinntekt for stortrålerne var ca. 1 200 000 kroner. Beregnet pr. driftsuke var brutto fangstinntekt gjennomsnittlig vel 33 tusen kroner mot 29 tusen i 1954 og 24 tusen i 1953. Spredningen av brutto fangstverdi er gitt i tab. 4.

Tab. 3 viser hvor fangstene ble brakt i land. Som det fremgår av tabellen ble størstedelen av saltfisk levert i

Tabell 3. Stortrålerens fangster i 1955, fordelt på de fylkene hvor fangsten er brakt i land.

Fiskesort	Mengde i tonn.																Verdi i 1 000 kr.	
	Hordaland		Bergen		Sogn og Fjord.		Møre og Romsdal		Nordland		Troms		Finnmark		Uppgitt		I alt	
	Mengde	Verdi	Mengde	Verdi	Mengde	Verdi	Mengde	Verdi	Mengde	Verdi	Mengde	Verdi	Mengde	Verdi	Mengde	Verdi	Mengde	Verdi
Saltet torsk.....	—	—	359	516	—	—	6 561	9 698	55	78	518	713	144	179	—	—	7 637	11 184
« sei.....	—	—	—	—	—	—	60	51	—	—	2	1	—	—	—	—	62	52
« hyse.....	—	—	—	—	—	—	12	13	—	—	—	—	—	—	—	—	12	13
« annet og uspes.	—	—	—	—	—	—	575	895	—	—	—	—	—	—	—	—	575	895
Saltfisk i alt.....	—	—	359	516	—	—	7 208	10 657	55	78	520	714	144	179	—	—	8 286	12 144
Fersk torsk.....	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	930	617	6 750	4 475	13	10	7 693	5 102
« sei.....	—	—	—	—	—	—	274	205	—	—	161	85	261	123	—	—	696	413
« hyse.....	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	284	169	674	355	—	—	958	524
« uer.....	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	322	139	1 664	709	—	—	1 986	848
« annet og uspes.	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	18	15	82	82	194	113	294	210
Ferskfisk i alt.....	—	—	—	—	—	—	274	205	—	—	1 715	1 025	9 431	5 744	207	123	11 627	7 097
Lever.....	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	33	17	—	—	33	17
Tran.....	—	—	54	104	—	—	443	640	—	—	69	93	136	172	—	—	702	1 009
Fiskemel.....	—	—	—	—	—	—	218	138	—	—	—	—	—	—	—	—	218	138
Fiskeolje.....	—	—	—	—	—	—	4	4	—	—	—	—	—	—	—	—	4	4
Annet og uspes.	—	—	17	16	—	—	11	8	—	—	10	9	—	—	—	—	38	33
I alt ¹ 1955.....	—	—	823	636	—	—	14 831	11 652	107	78	2 767	1 841	10 005	6 112	207	123	28 740	20 442
I alt ¹ 1954.....	—	—	1 347	943	—	—	15 267	10 076	1 121	612	2 609	1 653	6 968	3 918	—	—	27 312	17 202
I alt ¹ 1953.....	383	229	670	457	48	43	13 907	8 259	1 659	965	2 142	1 143	2 355	1 171	—	—	21 164	12 267

¹ Mengdetallene er omregnet til råfiskvekt (inkl. biprodukter). Omregningen er foretatt på følgende måte: Saltfiskvekten er økt med 94% for fisk fra Vest-Grønland og 72 % for den øvrige saltfisk, til 100 kg fiskemel er regnet å medgå 470 kg fisk, 1 tonn tran er satt lik 2,16 tonn lever, mens tallene for guano og annet er brukt uforandret.

Tabell 4. Stortrålernes fordelt etter brutto fangstverdi.

Brutto fangstverdi 1 000 kr.	1953	1954	1955
Under 200	1	—	—
200—299	1	—	—
400—599	1	1	—
600—799	2	—	1
800—999	5	5	3
1 000—1 199	4	5	4
1 200—1 399	1	4	4
1 400—1 599	—	—	4
1 600—1 799	—	1	1
I alt	15	16	17

Møre og Romsdal, og her var det Kristiansund som fikk det aller meste. Det samme var tilfellet med tran, fiskemel og fiskeolje. Hele 81 pct. av ferskfisken ble brakt i land i Finnmark og resten i Troms og Møre og Romsdal. Det som kom inn fersk til Møre og Romsdal var sei fra Rundøy-Svinøy feltene.

Tab. 5 viser fangstene—omregnet til råfiskvekt—fordelt på de måneder fangstene er brakt i land og på større fangstområder. Det var i juni, juli, august og desember det ble brakt i land mest fisk fra stortrålernes. Dette fremgår tydelig av fig. 2 hvor mengden i hver måned er tegnet opp grafisk. Skal en på grunnlag av dette forsøke å danne seg et inntrykk av når det meste fisket foregår, må en ta hensyn til at en saltfisktur anslagsvis varer fra en til over tre måneder, mens de som leverer fangsten fersk i land sjelden er ute mer enn 8-10 dager og ofte bare 2-3 dager.

Tabell 5. Stortrålernes fangster i 1955, fordelt på de måneder fangstene er brakt i land og på fangstområder.

Måned (den måned fangsten er brakt i land) :	Torsk	Sei	Hyse	Uer	Annet og uspes.	Biprod.	I alt		
							1955	1954	1953
(..... tonn))									
Januar	60	3	6	42	—	1	112	88	—
Februar	165	3	22	156	—	4	350	184	402
Mars	347	330	171	107	3	81	1 039	3 483	1 585
April	1 585	111	341	130	408	407	2 982	2 958	1 718
Mai	1 668	52	212	220	30	112	2 294	899	3 226
Juni	3 179	35	135	127	441	272	4 189	2 411	3 505
Juli	4 332	7	3	45	8	187	4 582	6 993	2 910
August	2 708	87	1	302	365	259	3 722	226	1 723
September	1 272	53	4	491	3	302	2 125	3 044	2 782
Oktober	1 778	53	40	161	3	112	2 147	1 546	66
November	1 068	5	24	10	1	91	1 199	2 652	1 577
Desember	2 916	64	20	195	21	783	3 999	2 828	1 670
<i>Fangstområde :</i>									
Kysten vest for Nordkapp	2 102	213	448	332	207	438	3 740	4 306	4 302
Kysten øst for Nordkapp	8 088	261	454	1 074	39	484	10 400	6 546	6 362
Barentshavet	5 212	39	60	470	595	809	7 185	5 178	2 567
Bjørnøya og Spitsbergen	3 478	17	17	110	425	792	4 839	2 633	2 991
Vest-Grønland	2 198	—	—	—	—	52	2 250	7 241	3 463
Bankene utenfor Møre	—	273	—	—	—	36	309	1 408	632
Uoppgitt	—	—	—	—	17	—	17	—	847
I alt 1955	21 078	803	979	1 986	1 283	2 611	28 740		
I alt 1954	18 407	1 613	807	2 740	940	2 805		27 312	
I alt 1953	14 086	1 497	316	1 560	367	3 338			21 164

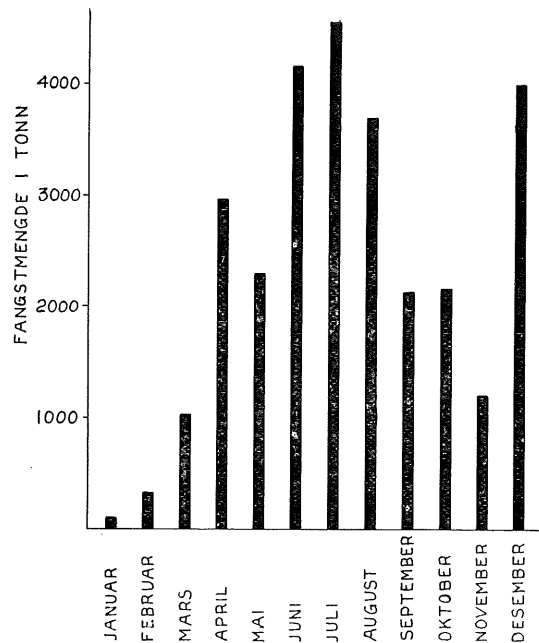

Fig. 2. Stortrålernes fangster i 1955 fordelt på de måneder fangstene er brakt i land.

Inndelingen i fangstområder er svært grov, men etter de oppgavene en har for 1955, er det dessverre ikke mulig å foreta mer spesifisert inndeling unntatt for Vest-Grønland som det utarbeides egen rapport for. I forhold til foregående år har det vært sterk nedgang i trålfisket ved Vest-Grønland. Til dette felt foretok 3 fartøyer en fangsttur hver mot i 1954 7 fartøyer tilsammen 11 fangstturer. Det har vært økning i fangstene fra feltene ved Bjørnøya og Spitsbergen, kysten øst for Nordkapp og Barentshavet. Når det gjelder den nærmere fordeling viser en ellers til tabellen.